

Kúria végzése

Az ügy száma: Bhar.III.1.044/2019/5.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2019. november 12.

Az ügy tárgya: folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntette

Terhelt: vádlott büntetés-végrehajtási őrnagy

Első fok: Győri Törvényszék Katonai Tanácsa, Kb.I.23/2017/17., ítélet, tárgyalás, 2019. március 21.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, 6.Kbf.26/2019/5., ítélet, nyilvános ülés, 2019. július 3.

Az indítvány előterjesztője: Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

Az indítvány iránya: a terhelt terhére

Rendelkező rész

A folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntette miatt a vádlott büntetés-végrehajtási őrnagy ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.26/2019/5. számú ítéletét helybenhagyja.

Indokolás

I.

- [1] A Győri Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. március 21. napján kihirdetett Kb.I.23/2017/17. számú ítéletével a büntetés-végrehajtási őrnagy vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntetében [Btk. 441. § (1) bekezdés], ezért őt 150 napi tétel, napi tételenként 1.500 forint, összesen 195.000 forint pénzbüntetésre ítélte, melyet meg nem fizetése esetén napi tételenként egy nap szabadságvesztésre rendelt átváltoztatni. A pénzbüntetés megfizetésére a vádlottnak tíz hónapi részletfizetést engedélyezett, és kötelezte a vádlottat a bűnügyi költség megfizetésére.
- [2] A védelmi fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2019. július 3. napján meghozott 6.Kbf.26/2019/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta, és a vádlottat a folytatólagosan elkövetett szolgálati visszaélés büntettének vádja alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján - mivel a cselekmény társadalomra veszélyessége nem állapítható meg, ezért az nem bűncselekmény - felmentette. Határozatában részletesen indokolta, hogy a vád

tárgyává tett cselekmény - ha társadalomra veszélyes lenne - a helyes minősítés szerint nem szolgálati visszaélés, hanem hivatali visszaélés büntettként minősülne. Ítélete ellen a az ügyészségnek fellebbezési jogot biztosított.

- [3] Az ítélet a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az iratok tartalma alapján az elsőfokú bíróság által megállapított - részben megalapozatlan - tényállást az iratok tartalma alapján helyesbítette, illetve kiegészítette a következők szerint: „a vádlott bv. őrnagy legalább 2016. év eleje óta a fogvatartotti könyvtárba beosztott könyvtárosok munkáltatásáért is felelős nevelőként a saját oktatásszervezéssel kapcsolatos feladataiba bevont 3 fogvatartottat, akik jellemzően az adatok egyeztetésében nyújtottak neki segítséget.”.

II.

- [4] A másodfokú ítélet ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott bűnösségének megállapítása és vele szemben pénzbüntetés kiszabása érdekében.
- [5] A főügyészség érvelése szerint a vádlott - elkövetéskor hatályos - munkaköri leírása szerint a feladatai közé tartozott a reintegrációs csoporthoz tartozó fogvatartottak szabadidős tevékenységének összehangolása, a szabadidős programokról való gondoskodás, illetve a vádlottról készült parancsnoki jellemzés szerint a vádlott bv. őrnagy vezető reintegrációs tisztként felelt a fogvatartottak oktatás-képzésének szervezéséért, az elkövetés időszakában, 2016 eleje és 2017 áprilisa között.
- [6] A főügyészség a fellebbezésben kifejtette, miszerint a vádlott ezen szolgálati feladata nem alkalmi, eseti, vagy kampány jellegű volt, hanem folyamatosan kellett végeznie, ebből következően annak időben történő végrehajtása érdekében sem egy-egy esetben alkalmilag vonta be a hozzá beosztott könyvtáros fogvatartottakat. A vádlott az oktatás-szervezési feladatát így rendszeresen a fogvatartottak bevonásával végezte és végeztette, mely körülmény által a maga számára a szolgálati helyzetéből fakadóan céltalan jogtalan előnyt szerzett, a túlmunkáltatással pedig a fogvatartottak számára jogtalan hátrányt okozott.
- [7] A főügyészség álláspontja szerint ezért a másodfokú bíróság értékelésével szemben a vádlott cselekménye veszélyes volt a társadalomra, sértette a védett jogtárgyat, a büntetés-végrehajtási intézetben szolgálatot teljesítő hivatalos személyek törvényes működésébe vetett közbizalmat, ezért a vádlott cselekménye 3 rendbeli, a Btk. 305. § c) pontjában meghatározott hivatali visszaélés büntettként megállapítására alkalmas.
- [8] A Legfőbb Ügyészség a Be. 617. §-ára figyelemmel, az 588. § (4) bekezdése alapján tett BF.972/2019/2. számú indítványában az ügyészség másodfellebbezését azzal tartotta fenn, hogy a vádlott a fogvatartottaknak csak a könyvtárosi tevékenységhez kapcsolódó többletfeladatokat adhatott volna, azonban ő nem a könyvtárosi munkakörhöz kapcsolódó, hanem azon kívül eső, a saját munkaköréhez tartozó oktatásszervezési feladatokat adott az elítélteknek. Ezzel a vádlott jogtalan előnyhöz jutott, mivel feladatainak egy részét a fogvatartottak végezték el.
- [9] Álláspontja szerint ezért tévedett a másodfokú bíróság, amikor a cselekmény társadalomra veszélyességének hiányát állapította meg, mert az - csekély fokban - a társadalomra veszélyes volt.
- [10] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú ítéletet változtassa meg akként, hogy a bv. őrnagy vádlottat mondja ki bűnösnek 3 rendbeli hivatali visszaélés büntettként, és ezért vele szemben alkalmazzon megrovást.
- [11] A vádlott védője írásbeli észrevételében kifejtette, hogy a vádlott jogosult volt az érintett személyek munkáltatására az elítéltek és a bv. intézet között létrejött munkavégzésre irányuló jogviszony alapján, a munkaszerződés alapján pedig a vádlott jogosult volt egyedi, eseti jelleggel bármilyen más, külön nem nevesített feladattal is megbízni az elítélteket. Ezért a vádlott részéről a jogellenes célzat mint tényállási elem hiányzik, cselekménye nem társadalomra veszélyes.
- [12] A védő ezért a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

- [13] A Kúria az ügyben a Be. 620. § (1) bekezdésére figyelemmel nyilvános ülést tartott, melyen a Legfőbb Ügyészség képviselője és a védő az írásbeli indítványát változatlanul fenntartotta. A vádlott csatlakozott a védője által előadottakhoz.

III.

- [14] Az ügyészség másodfellebbezése nem alapos.
- [15] Az ügyben harmadfokú eljárásnak van helye, mivel a bűnösség kérdésében ellentétes döntés született [Be. 615. § (2) bekezdés a) pont].
- [16] A Kúria a Be. 618. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú eljárást. Ennek során nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, ami feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, és az ügy érdemi elbírálását kizárná. Az eljárást bíróságok a perrendi szabályok megtartásával folytatták le az eljárást, bár a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa helyesen mutatott rá, hogy az elsőfokú katonai tanács indokolatlanul késlekedett az ügy kítűzésével.
- [17] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát az ügyiratok alapján a tényállás helyesbítésével kiküszöbölte. Az így helyesbített tényállást a Kúria megalapozottnak találta, ezért azt a harmadfokú eljárásban irányadónak tekintette.
- [18] Az irányadó tényállás szerint a vádlott, akinek feladata volt a könyvtár szinten tartása, lehetőség szerint bővítése, javítása, a nem megfelelő könyvek selejtezése, továbbá a fogvatartottak oktatásának, szakképzésének szervezése, a fogvatartottak alap-, közép-, igény szerint felsőfokú oktatásban való részvételi igényének felmérése, a fogvatartotti könyvtárba beosztott könyvtárosok munkáltatásáért is felelős volt, az oktatásszervezéssel kapcsolatos feladataiba legalább 2016. év elejétől bevonta a könyvtárosi munkakört ellátó fogvatartottakat.
- [19] A Kúria egyetértett a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsával abban, hogy a vádlott a fogvatartottakkal összefüggésben nem követhette el a szolgálati visszaélés büntettét, amely katonai bűncselekmény. A vádlott azonban nem katona minőségében, hanem a büntetés-végrehajtási szervezetben szolgálatot teljesítő reintegrációs tisztként, így központi államigazgatási szervnél [a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (2) bekezdés d) pont, (5) bekezdés b) pont] szolgálatot teljesítő személyként, tehát a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. k) pontjában meghatározott hivatalos személyként került kapcsolatba a fogvatartottakkal (BH 2019.190.).
- [20] A Btk. 305. §-a szerint a hivatali visszaélés büntettét az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hivatali hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél. A vádlott esetében az utolsó elkövetési magatartás jöhet csak szóba.
- [21] Ahogyan azt az ítéltábla katonai tanácsa helyesen idézte, az irányadó bírói gyakorlat szerint a hivatali visszaélés e fordulata akkor valósul meg, ha a hivatalos személy elkövető a jogellenes cél elérése érdekében egyenes szándékkal a hivatali helyzetét a beosztásából eredő lehetőségeit visszaélő módon kihasználva kíván jogtalan előnyhöz jutni, vagy jogtalan hátrányt okozni.
- [22] A jelen ügyben azzal, hogy a könyvtárba beosztott elítélteket oktatásszervezői munkájába is bevonta, a vádlott nem kívánt semmilyen jogtalan előnyhöz jutni, és nem kívánt egyik fogvatartottnak sem jogtalan hátrányt okozni. Abból, hogy a munkaköri leírása szerint az általa elvégzendő feladatok egy részébe bevonta a könyvtárba beosztott elítélteket, olyan következtetést levonni, miszerint ezzel a saját maga számára bármilyen előnyt kívánt szerezni, nem lehet. Hasonlóképpen abból, hogy a vádlott a hozzá beosztott fogvatartottakkal a munkaköri leírásukban nem szereplő feladatokat is végeztetett, nem érhető nyomon a jogtalan hátrányokozás célzata. Így a hivatali visszaélés bűncselekményéhez szükséges célzat hiányában a vádlott cselekménye nem tényállásszerű.

- [23] Egyetértett a Kúria a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsával abban is, hogy a cselekmény, amellelt, hogy nem tényállásszerű, nélkülözi a társadalomra veszélyességet. Mint azt a Kúria katonai ügyekben ítélező büntető tanácsa korábban, szintén a büntetés-végrehajtási szervezet állományába tartozó terhelt ügyében kifejtette:
- [24] „A társadalomra veszélyesség valamilyen cselekménynek az a sajátossága, hogy sérti vagy veszélyezteti a büntetőjogilag védett jogi tárgyak valamelyikét. A társadalomra veszélyesség a törvényhozói értékeléstől függetlenül is létezik, és a bűncselekményé nyilvánítás indoka. Büntetőjogi jelentőségre azonban a jogalkotói értékelés eredményeként tesz szert. A társadalomra veszélyesség törvényi értékelése a törvényi tényállás útján történik, és a törvényi tényállási elemek (elsősorban az objektív elemek) alakítják, így a tényállásszerű cselekmény általában veszélyes a társadalomra.
- [25] Mégis előfordulhatnak - ha kivételesen is - olyan tényállásszerű cselekmények, amelyek nem sértik vagy veszélyeztetik az adott bűncselekmény jogi tárgyát, és ezért nem veszélyesek a társadalomra. Ezt a lehetőséget a törvény elismeri azzal, hogy a társadalomra veszélyességet továbbra is a bűncselekmény fogalmi ismérvei között tartotta. Ha bármelyik bűncselekményi ismérv hiányzik, nincs bűncselekmény.
- [26] Ezért egy tényállásszerű cselekmény esetén a jelenleg hatályos Btk. alapján is vizsgálni kell, hogy az veszélyes-e a társadalomra. Ez egyetlen esetben sem mellőzhető, és ez az ítélező bíróság feladata." (EBH 2018.B.1.).
- [27] A Kúria álláspontja szerint a vádlott azzal, hogy - egyébként magas iskolai végzettségű - elítéltekkel az oktatásszervezői tevékenysége során keletkezett adatok egyeztetését is végeztette, nem társadalomra veszélyes, hanem hasznos, az érintett elítéltek reintegrációját elősegítő tevékenységet végzett akkor is, ha ez adott esetben nem felelt meg teljes egészében az érintett fogvatartottak munkaköri leírásának.

IV.

- [28] Ekként - minthogy az ügyészség másodfellebbezése eredménytelennek bizonyult - a Kúria a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felmentő ítéletét a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2019. november 12.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.26/2019/5. számú ítélete a Kúria Bhar.III.1.044/2019/5. számú végzésével 2019. november 12. napján jogerős.

Budapest, 2019. november 12.

Dr. Kónya István s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ